

A további vitákat (és vérnyomásunk felemelkedését) elkerülendő, mielőtt fordítást/átírást kérsz, figyelmesen olvasd el az alábbi, szándékosan szájbarágósra sikerített szösszenetet, majd utána gondold át még egyszer, hogy egészen pontosan mit is szeretnél. Ezután vedd kérlek a fáradságot, és ezt rendesen fogalmazd is meg, mert nem vagyunk gondolatolvasók (pedig hidd el, sokan szeretnék azok lenni).

Ezt azok is tegyék meg, akik csak kimásolnák az előző hozzászólásokból a megfelelő kulcsszavakat (pl. a rendre gyanúsan sok hozzászólásban szó szerint ugyanígy elhangzó „sindarinul és Tengwar Annatar dőlt írással” félmondatot) abban a reményben, hogy az kétségtelenül azt a cikornyás tündeírást és/vagy egzotikusan hangzó tündenyelvet fogja jelenti, amikről a korábbiakban már szó esett, ám azt, hogy ez pontosan mit is jelent már nem értik és/vagy nem is érdekli őket.

No, akkor lássuk.

Először is, nincs olyan, hogy **tündenyelv** vagy **tündeírás**. Tünde nyelvEK (pl. sindarin, quenya, stb.) és tünde írásmódOK (pl. tengwar, sarati, stb.) vannak. Ennek megfelelően ne akard, hogy tündére fordítsunk, vagy tünde írással írjunk át neked valamit, mert pont olyan hülyén és kérdőn fogunk rád nézni, mint ahogy te néznél egy marslakóra (a nyilvánvaló kezdeti ledöbbenést követően), aki az orrod alá nyomna egy marsi nyelven, marsi írással írt szöveget, hogy ugyan fordítsd már azt neki át *embernyelvre*, majd aztán írd is le *emberírással*. Mert mit is kérdeznél tőle reflexből vissza? Hogy ugyan mégis *melyik* „embernyelvre” és „emberírással” gondol pontosan, előbbiből ugyanis legalább hatezer létezik itt a Földön, és hasonlóképpen nem szűkölködünk írásrendszerekben sem, a latin betűs írástól kezdve a cirillen át az arabig (hogy a ma legelterjedtebbeket említsem) van nekünk minden mi szem szájnak ingere.

Másodszor, ha már szó esett **fordításról** és **átírásról**. A kettő NEM ugyanaz! Fordítani egyik nyelvről a másikra (pl. magyarról angolra) lehet. Átírni meg egy adott írásrendszerről egy másikra (pl. görög betűkről latin betűkre). Éppen ezért ne csodálkozz, ha a fejünket verdessük a falba, ha olyat találnál mondani, hogy fordítsuk át ezt meg ezt tengwákkal/tengwákra vagy írjuk át sindarinra, teljesen összemosva a fordítás és az átírás fogalmát. Magyarán (kicsit fordítva a dolgon) ha valamilyen szöveget látsz, ami nem az általad használt és megszokott latin betűkkel van leírva, az NEM FELTÉTLENÜL jelenti azt, hogy az egy másik nyelven (ti. nem magyarul) van. Mondok egy példát. Azt a szót, hogy ‘sapka’, le lehet írni *más írásrendszer* segítségével is, nem csak latin betűkkel. Példának okáért rovásírással. Vagy cirill betűkkel. Vagy a tünde írásmódok legismertebbikével, a tengwar írásrendszer segítségével, azaz tengwákkal. Ld. az alábbi ábrát:

sapka

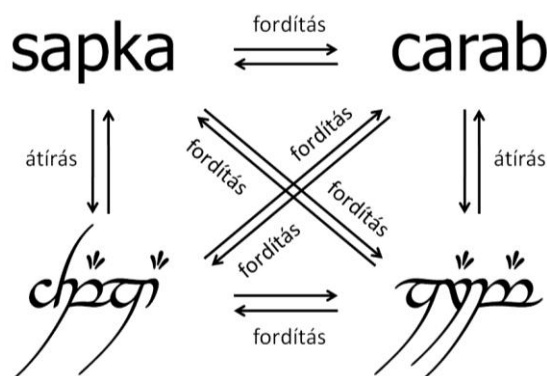
ᠰᠠᠫᠤᠰᠠ

шапка

ᠰᠠᠫᠤᠰᠠ

Láthatod fentebb, mind a négyszer a sapka szót írtam le, csak éppen más-más írásrendszereket – latin betűs, rovásírásos, cirill betűs, tengwar – használva. De ettől még ez a szó ugyanúgy magyarul van, és ha ismered, hogy az adott írásrendszer betűihez milyen hangot kell társítani, valamint ismered az olvasás irányát (ti. balról jobbra vagy jobbról balra), akkor ugyanúgy ‘sapkának’ fogod az így leírt szavakat kiolvasni (hiszen az is van odaírva mind a négyszer). Ezt nevezik tehát *átírásnak*. (Nyilvánvalóan ez visszafelé is ugyanúgy működik, azaz egy rovásírással, cirill betűkkel vagy tengwákkal írt szöveget is ugyanúgy vissza tudsz írni latin betűkkel.)

Na most. Ha arra vagy kíváncsi, hogy ennek a bizonyos ‘sapka’ szónak mi a megfelelője egy *másik nyelvben*, mondjuk a sindarinban, akkor felcsapod a magyar-sindarin szószedetet, ahonnan megtudhatod, hogy azt sindarinul úgy mondják ‘káráb’, és úgy írják (latin betűkkel), hogy ‘carab’. És táááám! Ezt nevezik *fordításnak*. Természetesen a ‘sapka’ szó fordítását (jelen esetben a sindarin ‘carab’ szót) is ugyanúgy le tudod írni más írásrendszer segítségével is (pl. tengwákkal, hiszen ugye ez a tündék hagyományos írásmódja, latin betűk – történetileg, a mitológia belső szemszögéből nézve – nincsenek Középföldén), nem csak latin betűkkel, és ilyenkor ugyebár megint csak átírásról lesz szó, ld. az alábbi összefoglaló ábrát:

Harmadszor. Keresztneveket NEM lehet egyik nyelvről a másikra úgy átfordítani, ahogyan egy bármilyen közszót (pl. a fent említett ‘sapka’ szót) lehet. Hogyan is lehetne? Vagy szerinted lehetséges? Ha igen, nosza akkor fordítsd át nekünk mondjuk a Bélát angolra, vagy az Ahmedet magyarra. Sikerült? Nem? Na ugye.

Persze most mondhatnád, hogy, na de igen ám, ellenben ott van például a ‘János’ keresztnév, ami ‘John’ az angolban, ‘Giovanni’ az olaszban, ‘Jean’ a franciában, stb. Mondhatnád, de persze nem lenne igazad. Ezek ugyanis névváltozatok, nem pedig fordítások, és csupán azon egyszerű oknál fogva léteznek ennyi különböző nyelvben, mivel mind egyetlen közös héber névből eredeztethető le, amelyet az évszázadok során minden nép a maga nyelvéhez idomítva formált át.

Maximum tehát a keresztnévek eredeti jelentését lehet megadni vagy körülírni – már ha az ismert (pl. a ‘János’ esetében „Jahve kegyelmes”) –, majd ez alapján egyéni ízlés szerint konstruálni egy – az eredetihez hasonlóan szintén egy tagból álló – nevet. De ez NEM „igazi” fordítás lesz (mint mikor az ‘sapka’ szót sindarinra fordítod át), nem ez lesz *a* fordítása az adott névnek, csupán annak egy *lehetséges* „fordításváltozata”. El lehet ilyenekkel játszani, én is eljátszadoztam anno, mikor a magyar keresztnéveknek találtam ki sindarin megfelelőket (ld. az [alábbi](#) oldalt), de a guglit használva számtalan hasonlót találhatsz.

Negyedszer. A Tengwar Annatar, Tengwar Cursive, Tengwar Parmaite, stb. NEM a tengwar írásrendszer különböző megnevezései, hanem csupán az ehhez az írásrendszerhez készített különböző fontokat (azaz betűtípusokat, ill. egészen pontosan betűstílusokat) jelölik, amiket a szövegszerkesztők (pl. Word) használnak. Azaz éppen olyanok, mint pl. a Times New Roman, Arial, Comic Sans MS, stb. latin betűs fontok, csak nem latin betűkhöz, hanem tengwákhoz.

Mindezeket alaposan mérlegelve tehát akkor mit is szeretnél?

1. Szimpla fordítást? Ha igen, MELYIK tünde nyelvre? Sindarinra? Quenyára? (A kettő közötti különbségről ld. az [alábbi](#) írást.)

2. Szimpla átírást tengwákkal? Azaz ekkor az adott szöveg ugyanúgy magyarul lesz, csak éppen nem latin betűkkel, hanem tengwákkal leírva.

3. Fordítást ÉS átírást? Ha igen, MELYIK tünde nyelvre történjen a fordítás, mielőtt átírjuk azt tengwákkal? (Ez esetben tehát az adott szöveg tengwákkal lesz leírva, de az nem magyarul lesz, hanem sindarin vagy quenya nyelven, hiszen az átírás előtt ugye megtörtént a szöveg átfordítása.)